

Smo že vsi številke

Še pred leti je bila ena izmed priljubljenih tem znanstvene fantastike domišljajske prikazovanje, kako bo na svetu, ko bodo totalitarni sistemi ali velebirokracije, ki bodo iz enega ali dveh centrov obvladale ves svet, zreducirali vse ljudi na razosebljena bitja in jim nadeli številke. Vsakdo bo imel svojo številko, pod katero ga bodo vodili v centralnem registru, in elektronski računalniki bodo lahko vsak hip postregli oblastem z vsemi podatki o vsakomur; o vsakomur bo vse registrirano v njihovih elektronskih možganih, vsakdo bo pod neprestanim nadzorstvom elektronske registracije in oblasti; konec bo vsega tistega, kar spada pod pojme »romantika«, »intimnost«, »osebna svoboda«, ljudje bomo postali številke.

Ob branju takih napovedi nas je spreletaval srh, toda tolažili smo se s tem, da je to muzika kake daljne bodočnosti, če ne zgolj igra fantazije. A na lepem, ne da bi se bili prav zavedli — ali pa prav zaradi tega — je ta fantazija že postala resničnost postali smo številka in se znašli pod kontrolo osrednjega elektronskega računalnika in birokracije, ne da bi kdo protestiral.

V mislih imamo osrednji davčni elektronski računalnik, ki nas ima zdaj vse pod nadzorstvom in zaradi katerega je dobil vsakdo svojo številko. Imena zanj niso več važna, imena so preveč komplicirana. S številkami gre bolj enostavno, računalnik jih laže prebavi in premosteva v svojih »možganih«. Nikake finančne in sploh gospodarske transakcije niso več možne brez teh številk in brez nadzorstva osrednjega računalnika; celo za prejem mesečnega zaslužka je potrebno navesti davčno številko in operacija je registrirana v računalniku.

Fantazija je postala resničnost, preden smo pričakovali, in zavedli se nismo tega prav zato, ker smo si predstavljali uvedbo takega sistema preveč fantastično, izumetničeno. Resnično fantastične stvari imajo na zunaj zelo stvaen in logičen videz, saj drugače bi ne bile uresničljive. In tako se zdi veliki večini ljudi povsem naravno in logično, da so postali v imenu davčne pravičnosti ali vsak doslednosti številke in se znašli pod nadzorstvom neke osrednje velebirokracije.

Ne le naša, ampak najbrž vse družbe v razvitih državah prehajajo tako, iz dneva v dan, ne da bi se prav zavedle tega pojava, pod nadzorstvo in pod dejansko oblast državnih in nadržavnih hiperbirokracij, ki postajajo tako, neglede na vse ideologije in politične sisteme, zadnja, odločilna oblast, ki odloča o življenju in usodi vsakogar. Ob-

(Dalje na 2. strani)

Vladna kriza še daleč od rešitve

Vladna kriza traja zdaj že peti teden, a vse kaže, da je še daleč od rešitve. Andreotti je zadnji čas sestavljal osnutek gospodarskega programa za novo vlado, pri čemer je moral upoštevati predloge, ki so mu jih nekatere stranke, kot npr. republikanska, liberalna in krščansko-demokratska, že poslale, in sugestije ostalih. Prihodnje dni bodo o tem osnutku razpravljali najprej gospodarski strokovnjaki šestih strank, nato pa strankarski tajniki na svojem skupnem sestanku. Tam bodo povedali svoje pripombe in kritike ter dali nove predloge, ki jih bo moral nato vnesti Andreotti v nov osnutek, ki bo šel nato spet v kritično razpravo in presojo strank, in tako dalje...

Seveda bo prišlo tudi to enkrat do konca, toda potem se bo začelo razpravljanje o političnem delu novega programskega sporazuma, ki bi ga morale skleniti stranke, če naj bi imela nova vlada oporo v parlamentu, tako da bi lahko dobila zaupnico. Če je že sestavljanje gospodarskega dela programa tako težavno, si lahko predstavljamo, da bo politično dogovarjanje vsaj enako težavno, če ne še bolj. Tu bodo trčili skupaj ne le različni koncepti političnega položaja, ampak tudi različna tolmačenja istih besedil. Nedvomno se bo vnela ostra in zagrizeno vneta polemika o tem, kaj pomeni izraz »programska večina«, in še bolj

o tem, kaj je to: »politična večina«. Oboje se nanaša seveda na nujno vladno večino, brez katere nova vlada sploh ne bi dobila zaupnice v parlamentu in bi morala iti na predčasne volitve, toda Krščanska demokracija vztraja na tem, da mora biti taka večina samo »programska«, kar pomeni, da bi se moral nanašati novi sporazum samo na vladni program, medtem ko hoče komunistična stranka s svojimi levimi zavezniki, da bi moral biti sporazum tudi »političen«, t.j. širši in daljnosežnejši; imeti bi moral obliko prave politične koalicije, ki bi komunistično stranko dokončno priznala kot demokratično stranko in možno demokratično alternativo ter jo pritegnila v območje oblasti. Morda bo najden kompromis, kajti komunistom gre bolj za bistvo kot za definicije, vodstvo krščanske demokracije pa je, kot kaže, bolj zaskrbljeno zaradi definicije kot zaradi bistrva.

Tako bi bil lahko dosežen kompromis. Toda problemi bodo ostali. Veliki problemi za ene in druge. Kajti če so se v vzhodni Evropi problemi za komunistične partije končali, ko so se prikopale na oblast, ker so lahko takoj uvedle enostrankarski sistem izključili opozicijo in kritiko, se bodo v Italiji, če bo ostala pluralistična demokracija, problemi za komuniste šele začeli, (Dalje na 5. strani)

Važen govor Staneta Dolanca: »Socializma ne gradijo samo komunisti«

Enajst kongres Zveze komunistov Jugoslavije bo v letošnjem juniju. Tako je sklenil 9. t.m. centralni komite, ki je hkrati odobril temeljne teze za dokumente kongresa. Uvodno poročilo je na seji centralnega komiteja prebral tajnik izvršnega odbora Stane Dolanc, ki je poudaril, da je jugoslovanski kurz revolucionaren predvsem zato, ker pomeni nov, odločen korak naprej v razvoju samoupravljanja. Stane Dolanc se je zavzel za politično, gospodarsko in varnostno stabilnost, ker ta omogoča — tako je dejal — nove pobude na vseh področjih dela, ustvarjalnosti in družbenega življenja. Sekretar izvršnega odbora Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je naglasil, da samo gospodarsko in politično svobodni delovni ljudje lahko svobodno izražajo in razvijajo svojo nacionalno iden-

titeto. Sedanja struktura Zveze komunistov Jugoslavije priča — po besedah Staneta Dolanca — da je bila politika Zveze komunistov Jugoslavije od nekdaj in je tudi zdaj razredno revolucionarna, aktualna in ustvarjalna. Pri tem je navedel podatke o številu članov Zveze komunistov, ki jih je trenutno 1.609.025. Od teh je pol milijona delavcev. V razdobju od zadnjega kongresa Zveze do danes so sprejeli v Zvezo komunistov Jugoslavije skoraj 700 tisoč novir članov, od katerih je 70 odstotkov mladih ljudi do 27. leta starosti. V Zvezi komunistov Jugoslavije je kakih 600 tisoč ali 35 odstotkov mladih, kar je občutno pomladilo in osvežilo vrste Zveze komunistov Jugoslavije.

Stane Dolanc je spregovoril tudi o vlogi (nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 19. februarja, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Nediški zvon. 10.15 Vedri zvoki. 10.30 Obiščemo Bilo. 11.00 Poročila. 11.05 »Ptčki brez gnezda«. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje. 14.00 Poročila. 15.00 Šport in glasba. 19.00 Poročila.

: : PONEDELJEK, 20. februarja, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljičica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Pevci. 9.30 Kaku so jele. 9.45 Glasbena medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.30 Biti ženska. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 13.00 Poročila. 13.15 Zbori. 13.35 Melodije. 14.44 Novice. 14.10 Roman »San Michele«. 14.30 Glasba. 15.00 Glasbeni ping pong. 15.30 Poročila. 16.30 Glasba za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Donizetti: Lucia di Lammermoor, opera. 18.00 Poročila. 18.05 Čas in družba. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 21. februarja, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljičica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Glasbena kronika. 9.30 Naši nepoznani znanci. 9.45 Glasbena medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Oddaja za otroški vrtec. 10.15 Koncert - vmes (10.35 cca): Pisma Marie Isabelle Marenzi. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Zborovska glasba. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Roman »San Michele«. 14.30 Motivi iz filmov. 15.30 Poročila. 15.35 Top lestvica. 16.30 Čudoviti otroški svet. 17.00 Poročila. 17.05 Donizetti: Lucia di Lammermoor. 17.40 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Pravorečje. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 22. februarja, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljičica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Skladatelj. 9.30 Prehrana in zdravje (dr. Marko Jevnikar). 9.40 Glasbena medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole. 11.00 Ljudje in dogodki. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Ljudsko izročilo. 12.00 Pojmo. 12.45 A.R.C.I. Združevanje. 13.00 Poročila. 13.15 »Števerjan '77«. 13.30 Melodije. 14.00 Novice. 14.00 Roman »San Michele«. 14.30 Kličite Trst 31065 - vmes 15.30 Poročila. 16.30 Otroci pojo. 17.00 Poročila. 16.30 Otroci pojo. 17.00 Poročila. 17.05 Donizetti: Lucia di Lammermoor. 18.00 Poročila. 18.05 »Mesečnik«. Satirična oddaja. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 23. februarja, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljičica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Izate plošče. 9.30 Mali oglasi. 9.45 Glasbena medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole. 11.05 Družina. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Pevsko tekmovanje »Seghizzi«. 13.35 Melodije. 14.00 Roman »San Michele«. 14.30 Evergreeni. 15.30 Poročila. 15.35 Kaj je novega v diskoteki. 16.30 Odprimo knjigo pravljic. 17.00 Poročila. 17.05 Beethoven: Sonata v g-duru. Violinist Igor Ozim in pianist Günter Ludwig. 17.35 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Slovenska književnost. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : PETEK, 24. februarja, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljičica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Lahka glasba. 9.30 Zapiski Marka Kravosa. 9.35 Glasbena medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.35 Rojstna hiša. 11.00 Oddaja za srednjo šolo. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Na sporedu je opera. 12.45 Položaj ženske. 13.00 Poročila. 13.15 Zbor »Marij Kogoj« in zbor »Majnik«. 13.30 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Roman »San Michele«. 14.30 Veliki izvajalci. 15.30 Poročila. 15.35 Mladi in glasba. 16.30 Otroški vrtljak. 17.00 Poročila. 17.05 S. Chiereghin: Suita. 17.25 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Kulturni dogodki. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SOBOTA, 25. februarja, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljičica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Motivi. 9.30 Pregovori. 9.45 Glasbena medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.30 Kulturno pismo. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po

»Pluralizem interesov« in evrokomunizem

Znani jugoslovanski teoretik in član Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Aleksander Grličkov je v intervjuju za beograjski list »Nin« obravnaval sedanjí položaj, probleme in perspektive svetovnega komunističnega gibanja. V tej zvezi je dejal, da je klasični parlamentarizem imel sicer velike zasluge za nadaljnji razvoj demokracije, a da ne more tako učinkovito odpravljati družbenih in razrednih konfliktov kot jugoslovanski sistem »pluralizma interesov«.

O »pluralizmu interesov« kot glavni značilnosti sedanjega jugoslovanskega sistema

so začeli govoriti lani, da bi na ta način še bolje razvili samoupravni socializem. Po mnenju jugoslovanskih komunistov je pluralizem interesov edini sistem, ki omogoča delavskim množicam dejansko neposredno nadzorstvo nad družbo eno-gospodarskim in političnim delovanjem na vseh ravneh. Takšen sistem se po njihovem bistveno razlikuje tako od zahodnega parlamentarnega kot tudi — in še zlasti — od sovjetskega centralističnega sistema, saj predvideva jugoslovanski sistem »delegate«, ne pa predstavnike, tako da bi mogle imeti ljudske množice trajno nadzorstvo nad vso upravo — je dejal Grličkov v razvijanju svoje teze.

Glede evrokomunizma je Grličkov dejal, da je pač ena izmed možnih poti v socializmu, zato ne more biti veljaven za vse. Grličkov je omenil tudi knjigo Santiaga Carilla »Evrokomunizem in država«, pri čemer je pripomnil, da je metoda, kako so to knjigo kritizirali na Vzhodu, nesprejemljiva.

Sovjetski dnevnik »Socialističeskaja industrija« je objavil članek, ki svari evrokomunistične stranke na Zahodu — ne da bi jih omenil — pred popuščanjem pred malomeščanskimi intrigami, češ da bi takšno popuščanje imelo za posledico osamitev komunističnih strank. Sovjetski dnevnik naglašja, da je »proletarski internacionalizem najboljše jamstvo za avtonomijo komunističnih partij v raznih državah«. Popuščanje pred intrigami protikomunistične propagande — nadaljuje moskovski list — ima mnogo negativnih posledic. To popuščanje lahko pripelje to ali ono partijo v osamitev, tako da ni več deležna svetovnega revolucionarnega procesa in da ni več v stiku s svojim glavnim oporiščem, ki ga predstavljajo države dejanskega socializma.

Smo že vsi številke

(nadaljevanje s 1. strani)

stoj velikih držav z desetimi in stotinami milijoni prebivalcev nekako nujno pelje v tako koncentracijo birokratske moči in izročja vsakogar izmed nas v oblast nekih anonimnih birokratov, ki jih sploh ne poznamo, birokratov, ki upravljajo osrednje elektronske računalnike.

Tako smo v resnici že vsi pod specialnim nadzorstvom, vsi smo sumljivi, vsi smo že postali številke in nikomur ne pride več — ali še ne pride? — na misel, da bi protestiral in se uprl tej anonimni birokratski tiraniji, ki pa se seveda ne misli ustaviti pri tem. Sla bo napraj, prav tako logično, prav tako neopazno, dokler ji ne bomo vsi izročeni na milost in nemilost. Dovolj bo, da nekdo ne bo dodeljena njegova številka, pa mu bo postalo vsakršno delovanje in celo golo življenje nemogoče.

Brez številke bo, kakor da ga ni.

Poslabšanje odnosov med Jugoslavijo in Švedsko

Glasnik jugoslovanskega ministrstva za zunanje zadeve Mirko Kaležič, je potrdil, da je prišlo do poslabšanja odnosov med Jugoslavijo in Švedsko. Kaležič je obtožil švedsko vlado, da podpira protijugoslovansko gonjo. Odnosi med Jugoslavijo in Švedsko so se nepričakovano pokvarili z nedavno oddajo švedske televizije, pri kateri so sodelovali hrvaški politični emigranti. Med drugim je televizija posredovala tudi izjave treh znanih hrvaških emigrantov, ki so bili do leta 1970 člani vodstva nacionalističnega gibanja na Hrvatskem. Dva sta bila pred kratkim deležna amnestije. V švedski televizijski oddaji je govoril tudi bivši ameriški veleposlanik v Beogradu Silbermann. Jugoslovanska vlada je takoj protestirala z noto, ki jo je poslala stockholmski vladi, ta pa je odgovorila s tem, da je dala areti-

rati dva jugoslovanska državljana, naklonjena Titu, enega izmed uradnikov jugoslovanskega veleposlaništva v Stockholmu pa so označili za nezazelenega in ga pozvali naj zapusti Švedsko, je povedal Kaležič.

Zadevo je ostro obsodil tudi jugoslovanski tisk. Omenjena oddaja švedske televizije je bila že enkrat odložena zaradi protesta jugoslovanskega poslaništva.

—o—

JUGOSLAVIJA IN EGS

Predsednik Evropskega parlamenta Emilio Colombo bo 24. februarja opravil krajši obisk v Beogradu. Po vsej verjetnosti bo Colombo sprejel tudi predsednik Tito. Potovanje Emilia Colomba v Jugoslavijo je v zvezi z važnostjo, ki jo jugoslovanska vlada pripisuje vedno boljšim odnosom z evropskim parlamentom. Posebna jugoslovanska delegacija je že lani obiskala evropski parlament v Strassburgu in navezala stike.

Pogajanja med Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo, ki so bila na sporedu v torek, so bila prekinjena, vendarle začasno. Obnovila se bodo v kratkem.

željah. 13.00 Poročila. 13.15 Ljudske pesmi. 13.35 Izbor iz operet. 14.00 Novice. 14.10 Roman »San Michele«. 14.30 Gremo v kino. 15.00 Tekmujete s Petrom (Peter Cvelbar), vmes. 15.30 Poročila. 16.30 Svet okoli nas. 17.00 Poročila. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.05 »Kirke«. Napisal Alojzij Remec, priredil Mirko Mahnič. RO. 18.45 Vera in naš čas. 19.00 Poročila.

Boji v Ogadenu

Kenijska vojaška letala so obkrožila in prislilila k pristanku egiptovsko tovorno letalo, ki je prevažalo približno 20 ton orožja, med katerim je bilo 246 bomb. Orožje je bilo namenjeno Somaliji. Uradno poročilo vlade v Nairobiju pojasnjuje, da je Kenija zavrnila egiptovsko prošnjo za polet preko svojega ozemlja, egiptovsko letalo pa prepevedni ni upoštevalo.

Somalija in Etiopija pa medtem objavljata nasprotujoče si vesti o poteku bojev v deželi Ogaden. Etiopijci trdijo, da so bojovníki za osvoboditev »Zahodne Somalije« utrpele hude izgube, Somalci pa trdijo, da so boji na področju Harada in Diredaue še vedno v teku ter da imajo uporniške čete še vedno v oblasti približno 95 odst. ogadenskega področja.

NOVA ELEKTRIČNA CENTRALA NA SOČI

Tiskovna agencija Tanjug z veliko pozornostjo poroča o skupni italijansko-jugoslovanski gradnji nove hidrocentrale na Soči. Instalirana moč v novem objektu bo dosegla 22 Megavatt. Na osnovi načrta bi morala centrala dajati letno 125 milijonov kilovatnih ur.

LEP CIKLUS RADIJSKIH DRAMSKIH ODDAJ

Radijske poslušalce opozarjamo na ciklus dramskih oddaj, posvečenih ekspresionizmu v slovenski dramatikah med obema vojnama. Igre bodo na sporedu vsako soboto ob 18. uri od 18. februarja dalje. Ciklus je za tržaški radio pripravil prof. Mirko Mahnič, lektor pri Drami SNG v Ljubljani in profesor na akademiji za igralsko umetnost. Pod njegovim vladstvom bodo dela izvajali igralci Radijskega odra.

—o—

GLASBENA MATICA — TRST

V petek, 24. februarja 1978 bo v društvenih prostorih - ul. R. Manna 29/II, ob 20. uri v 1. sklicanju oziroma ob 20.30 v 2. sklicanju redni občni zbor Glasbene matice s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev
2. Prečitanje poročil
3. Diskusija
4. Volitve
5. Razno

Važen govor Staneta Dolanca...

(nadaljevanje s 1. strani)

gi in nalogah Zveze komunistov v političnem, gospodarskem in družbenem življenju Jugoslavije, pri čemer pa je naglasil, da socializma ne gradijo samo komunisti. V tej zvezi je zlasti omenil odnose med Socialistično zvezo delovnega ljudstva, ki je množična organizacija, in Zvezo komunistov ter pri tem dejal: »Že leta poudarjamo: Komunisti v Socialistično zvezo delovnega ljudstva! Prav je tako. To je absolutno potrebno, vendar je premalo. Zdaj bi morali bolj razpravljati o tem, kako bi ljudje, ki niso komunisti, bili zbrani v Socialistični zvezi delovnega ljudstva in kaj je v zvezi s tem potrebno storiti.«

V Štandrežu bije plat zvona

V začetku tega meseca je tržaška radijska postaja oddajala v okviru večernih poročil »okroglo mizo« posvečeno Štandrežu pri Gorici, ki je postal simbol vesplošne stiske prostorskega pritiska na slovensko skupnost v naši deželi, ki grozi z razkrojem in uničenjem narodnostnega in socialnospodarskega tkiva področij, kjer so naseljeni Slovenci.

Večji del zemlje na obmejnem področju in v predmestjih od Trbiža do Gorice, Trsta in Milj je bil in je kljub obsežnim posegom v zadnjih letih še vedno v slovenskih rokah. Vojaške služnosti in ureditveni načrti omejujejo lastno in obdelovanje ter grozijo s popolno odtujitvijo.

Štandrež je med najbolj prizadetimi kraji, saj se val razlastitev vanj zaganja že celo desetletje z vedno večjo silo. Predpisom starega ureditvenega načrta goriškega mesta se pridružuje novi načrt in še zlasti v zadnjem času cestno ter avtocestno omrežje, avtoport, carinska postaja, obmejno postajališče in raztegnitev industrijskega področja.

Nemočni pred upravnimi posegi z vrha so se prebivalci odločili za skupen nastop in ustanovili Združenje za zaščito zemlje ter etnične, socialne in gospodarske strukture Štandreža. Društvo šteje že 53 članov, v njem so zastopani kmetovalci, lastniki zemlje, obrtniki in trgovci, par pa je še najpomembnejše, tudi vsa društva in rajonska konzulta. Namen društva je združevanje lastnikov zemlje in priprava organizirane zaščite predvsem obdelovalnih površin proti spreminjanju etnične značilnosti. Društvo si bo prizadevalo za imenovanje oziroma udeležbo svojih zastopnikov na vseh ravneh, kjer se obravnava vprašanje prostorskega urejanja, ter bo nudilo posameznikom tehnično pomoč.

Goriška občinska uprava in urbanistični izvedenci niso pokazali doslej najmanjšega posluha za upravičene zahteve prebivalstva, ki se končno skladajo tudi z najnaprednejšimi urbanističnimi nazori. Posegi, pa čeprav nujni, ne smejo nasilno razdirati obstoječega tkiva.

Štandrežci se ne upirajo nespametno razvojnim načrtom goriškega mesta. Postav-

ljajo utemeljene alternative rešitve. Občinska uprava in vse ostale pristojne ustanove bi jih morale upoštevati, če se že toliko sklicujejo na najširšo demokracijo in ustanavljajo krajevne svete. Vsa slovenska javnost in občila pa morajo dati njihovem boju največjo dejavno podporo. To velja še zlasti za predstavniške stranke, ki so tudi izraz krajevnega prebivalstva, njihova podpora bi morala biti jasna in nedvoumna. Prevečkrat opažamo v naših občilih ločeno obravnavanje problemov, ki so dejansko izraz celote. Ko govorimo in pišemo o razvojnih načrtih, moramo v teh življenjskih primerih za našo skupnost vedno poudariti temeljno vprašanje našega obstoja.

Združenje predlaga premestitev industrijske cone na desni breg Soče, kjer je veliko manj obdelovalne površine primerne za kvalificirano kmetijstvo, za avtoport pa stometrski odklon v smeri letališča in skrcenje področja za ljudske gradnje. Pomislimo, da je bilo leta 1971 le 1653 prebivavcev, regulacijski načrt je naselitveno število povečal na 6663 ali za 303 odst., novi načrt pa na 3520 ali za 112 odst. Kmetje zahtevajo nadalje, naj občina določi zemljišča za kmetijske namene, pravično ceno za razlaščena zemljišča na osnovi tržne cene in zamenjavo zemljišč. Najbolj pekoj je še problem zaselka Jeremitišče, devetih kmečkih hiš, katere bi po sedanjem načrtu morali podreti. Vložili so utemeljene ugovore in pripombe.

V polnem se strinjamo z zaključki okrogle mize, ki nam je služila kot osnovna vezna nit. Goriška občinska uprava mora opustiti dosedanji kolonialni odnos do Slovencev in slovenske zemlje. Za ohranitev slovenske zemlje in narodnostne slike Štandreža in vseh drugih ogroženih krajev je pa nujna podpora in zavzetost vse slovenske javnosti.

—o—

NOVICE

Italijanska plačilna bilanca je bila januarja za 558 milijard aktivna. Tako je sporočila državna banka, ki pa še ne razpolaga z dokončnimi podatki. Do aktive je pripomoglo 225 milijard lir, ki jih je Italija dobila kot posojilo iz raznih evropskih držav. Italijanski bančni zavodi pa so januarja zmanjšali svoj dolg s tujino za 690 milijard lir.

Danes, v četrtek, bo v Rimu pogreb umorjenega kasacijskega sodnika Riccarda Palma. Pogreba se bo udeležil tudi predsednik republike Leone. Truplo je na parah v prostorih pravosodnega ministrstva v Rimu.

Obdukcija trupla 63-letnega sodnika je ugotovila, da so bili vsi strelci smrtni. Medtem je policijska preiskava privedla do sestave identikita enega od treh teroristov, ki so ubili sodnika Palma. Odgovornost za to hudodelstvo so si prevzele Rdeče brigade, češ da je Palma svojčas pripravil načrt za posebne zapore, namenjene predvsem političnim teroristom. Ta umor je povzročil nov val ostre reakcije in odločne obsodbe političnega terorizma v Italiji.

Prometni problem Opčin

Po izjavah funkcionarjev tržaškega občinskega podjetja za javni promet in občinske uprave bim oral začetni voziti openski tramvaj 20. t.m., saj so prenovitvena dela na progi že davno končana. Vendar prebivavstvo na Opčinah upravičeno dvomi, da bo do tega res prišlo, ker so ga izkušnje učile, da se na take izjave ni zanesti, tembolj ker nekateri funkcionarji ne skrivajo, da niti sami ne verjamejo, da bo začel tramvaj zares spet voziti, češ »moral bi sicer začetni voziti na omenjeni datum, a pod pogojem, da bodo pravočasno izdana vsa potrebna dovoljenja...«. Če pa do danes še niso bila izdana, ni zameriti nikomur, če ne verjame, da bodo do 20. t.m. zares izdana. Nasprotno, marsikdo pove, da ima občutek, da je neka birokracija, morda v sami občinski in prometni upravi, odločena preprečiti nadaljnje obratovanje openske tramvajске proge, ki zdaj že dva leti ne vozi, pod izgovorom, da so bila potrebna nujna popravila.

Prej je tramvaj v lastništvu zasebne družbe desetletja in desetletja brezhibno vozil in zadostoval vsem prometnim potrebam Opčin. Kakor hitro pa je prešel v sklop mestnega prometnega podjetja ACEGAT, pa je bilo tega konec. Tako so zmanjšali število voženj in jih nato postopno še vedno bolj krčili, odpravili so prej normalno čakanje tramvajskih vozov na glavnem postajališču na Oberdanovem trgu v mestu, tako da so morali ljudje od tedaj stati in čakati v poznih večernih urah tudi v najslabšem vremenu na prostem pred zaklenjenim postajnim kioskom (kar se dogaja tudi zdaj, ko vozijo avtobusi) in pripravili openski javnosti še marsikako drugo »prijetno« pre-senečenje.

Število avtobusov, ki zdaj vozijo med Trstom in Opčinami, nikakor ne zadostuje, in vožnje so prerredke, čeprav bi jih najbrž ob dobri volji lahko pomnožili. Vsekakor so jih stalno manjšali. Zlasti zjutraj je ob nekaterih urah na avtobusih nepopisna gneča. Pogosto se dogaja, da mora na glavni postaji na Opčinah pol čakajočih ostati zunaj. To se dogaja zlasti ob petkih in sobotah, ki se znajde med čakajočimi posebno veliko Jugoslovanov iz južnih republik, ki posebno ta dva dneva pritisnejo v Trst po nakupih. Iz neznanega razloga prihajajo z vlakom, ki pripelje malo po sedmi uri samo do Opčin, in tu izstopijo ter se peljejo v

Trst z avtobusi, a žal se dogaja to ravno v uri, ko so avtobusi že itak najbolj natlačeni, ker se tedaj vozijo v Trst prodajalke, dijaki, uslužbenci in profesorji. Kdor se ne preriva, ostane spodaj. Včasih mora delati red kak »kapo« iz pisarne tramvajskega podjetja.

Še ena neprijetnost za opensko prebivavstvo je v tem, da je izhodiščna postaja vseh avtobusov zjutraj v Villi Carsia, tako da se avtobus napolni že tam (sedeže vedno zasedejo tam) in privozi tako že na Opčine poln, dejansko pa so Opčine glavni kraj in tam vstopi največ ljudi. Do lanskega poletja je vozil z Opčin približno ob 7.30 avtobus, ki je čakal na glavni tramvajski postaji oziroma avtobusni postaji, toda v začetku počitnic so ga odpravili, ker je menda veljal za »dijaškega«, po koncu počitnic pa ča niso več uvedli, brez kakega pojasnila.

Razumemo zadrego zaradi premajhnega števila avtobusov, čeprav bi resnično delavna in sposobna mestna uprava morala znati rešiti tudi tak problem. Zdi se pa, da

o tem sploh nihče ne razmišlja in ni opaziti nobene volje po kakšni rešitvi. Vse se končno naprti na potrpežljivo in pasivno javnost, ki je res vse preveč potrpežljiva. Pri tem pa se ne zamudi nobene priložnosti za stavko, tudi celodnevno, ne da bi se sindikat (ali uprava mestnega avtobusnega podjetja) vprašal, to so pogosto takoimenovane »protestne stavke«, pod gesli »za izboljšanje življenja v državi«, za »odpravljanje krize«, »za večjo zaposlenost« in podobno, kot v posmeh prebivavstvu, ki mu ravno to onemogoča redno delo.

Želimo torej zvedeti, kdaj bo openski tramvaj zares začel voziti, in želimo tudi zagotovilo, da število voženj ne bo zmanjšano v primerjavi s prej. Če mestna uprava nima denarja za tramvaj in avtobuse, naj zviša voznine, a naj uredi mestni promet. Glavno je, da ta deluje v redu. Kaj pomaga, če se vozimo poceni, če pa se vozimo slabo in izgubimo vsak dan toliko dragocenega časa s čakanjem na avtobuse! Upravičeno bi si želeli tudi malo več informiranja s strani odgovornega občinskega poverjenika in funkcionarjev mestnega prevoznega podjetja o teh problemih.

Openci

Občni zbor Študijske knjižnice

V Trubarjevi čitalnici v ulici sv. Frančiška v Trstu je bil v torek zvečer enajsti občni zbor Narodne in študijske knjižnice. Predsednik dr. Škerlj je podal izčrpno poročilo o lanskim dejavnosti, ki je potekala v znamenju tridesetletnega jubileja te važne ustanove. Med najpomembnejšimi dogodki je bila seveda preselitev knjižnice v nove prostore in odprava dolgoletne stiske v neprimernih prostorih. Poskrbeli so tudi za prezidavo skladišča v Kulturnem domu in za ureditev prostorov za tri odseke študijskega odseka knjižnice.

Predsednik je tudi spomnil na lanski niz predavanj, ki je bil posvečen razvoju arhitekture v Sloveniji, in na razstavo »London 1915 - 1975«. Knjižnica je poskrbela tudi za postavitev spominske plošče Ivanu Cankarju v Bazovici. Omenil je nadalje predavanje Maksa Zadnika o Brkinih, Vilfanovo in Velebitovo predavanje »Pot do odprte meje«, ter niz posvečen zgodovini slovenske gledališke umetnosti, ki je še v teku. Knjižnji fond šteje 56.585 knjig, knjižnico pa je obiskalo lani 4.266 oseb. Dr. Škerlj, ki je bil ponovno izvoljen za predsednika, je ori-

sal nato splošni načrt za delovanje knjižnice za prihodnje leto. Obračun je podal podpredsednik inž. Stanislav Renko.

Branislav Nušič:

O B L A S T
komedija v dveh delih

Prevod: Milan Jesih
Scena: arh. Sveta Jovanovič
Kostumi in maska: Slavica Lalicki
Koreografija: Janez Mejač
Priredba in režija: MIROSLAV BELOVIČ

V soboto, 18. t.m., ob 20.30 - sobotni abonma; v nedeljo, 19. t.m., ob 17. uri - nedeljski abonma - v gledališču »France Prešeren« v BOLJUNCU.

ZAHVALA

Dne 7. t.m. je dobri Bog odpoklical v večnost našo sestro in sorodnico

FANICO ŠORLI

Ob tej bridki izgubi se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani z besedo tolažbe in sočutja. Topla zahvala mons. dr. Lojzetu Škerlu, ki je vodil somaševanje in pogreb, vsem duhovnikom, ki so somaševali in pokojnico pospremili na zadnji poti, cerkvenim pevcem in dirigentki gospe Nadi Žerjal-Zaghet, udeležencem pri pogrebnih obredih in sv. maši, blagim srcem, ki so počastili spomin pokojnice s cvetjem in darovi za Marijin dom, posebna zahvala za molitve za pokojnico.

brat Peter Šorli,
sestre in sorodniki

Trst, 14. februarja 1978

Odobren proračun tržaške občine

Po poglobljeni razpravi, ki je zavzela kar šest sej, je tržaški občinski svet odobril v torek, 14. t.m., proračun za leto 1978. Manjšinski odbor je tako uspešno prebrel glasovanje o najvažnejšem dokumentu uprave. Za proračun je glasovalo 29 svetovalcev, medtem ko odbor podpira 26 svetovalcev Krščanske demokracije, republikancev in socialdemokratov. Med tremi dodatnimi glasovi je bil tudi glas zastopnika Slovenske skupnosti Dolharja, ki je utemeljil odločitev z nujnostjo, da se pred koncem mandatne dobe uresniči urbanistična varianta za Kras in se tako premesti dol-

goletna omejitev gradenj in popravil. Domače prebivalstvo je vsa ta leta naletelo na nepremostljive ovire.

Komunisti in socialisti so se vzdržali, medtem ko je proti proračunu glasovalo le 10 svetovalcev desničarskih strank in liberalcev.

—o—

SLOVENSKI KULTURNI KLUB
Trst - ulica Donizetti 3

vabi na predavanje Marjana Slokarja
O PARAPSIHOLOGIJI
v soboto, 18. februarja, ob 19.15

Oglej

Zborovanje furlanskih duhovnikov

26. januarja letos so se zbrali v Ogleju na drugem srečanju duhovniki treh furlanskih škofij, iz Concordie-Pordenona, Vidma in Gorice. Na zborovanju so obravnavali dušnopastirska vprašanja, zlasti tisto, kako današnjemu človeku v Furlaniji podajati nauk Cerkve, dotaknili pa so se tudi aktualnih družbenih problemov, povezanih zlasti s popotresno obnovo na tem območju. Ob koncu srečanja so sprejeli sklepno poročilo, ki uvodoma govori o nalogah današnje furlanske Cerkve, nato pa o odnosu do političnih oblasti. Furlanski duhovniki poudarjajo, da se ne želijo vmešavati v politiko, vendar hkrati menijo, da Cerkev ne more ostati gluha tudi pred nekaterimi družbenimi vprašanji, kot je pravičnost in blagostanje ljudstva, ob tem pa tudi izkoriščanje Cerkve v politične namene. Duhovniki poudarjajo, da niso proti strankam in oblastem, ampak želijo le kazati pravo pot ljudem in jih obvarovati pred tistimi, ki jih hočejo v imenu lastnih interesov izkoristiti.

Novice z Goriškega

V soboto, 11. t.m., je bila v deželnem avditoriju v Gorici osrednja Prešernova proslava, ki sta jo priredila Slovenska prosvetna zveza in Mladinski center. Prof. Milko Rener je predaval o slovenskem slikarstvu na Primorskem, v kulturnem programu sta sodelovala mešani pevski zbor društva »Igo Gruden« iz Nabrežine pod vodstvom prof. Sergija Radoviča in recitatorska skupina Mladinskega ventra. Na proslavi so izročili nagrade starejšim kulturno-prosvetnim delavcem z Goriškega. V teh dneh potekajo številne Prešernove proslave tudi po vaseh.

V Gorici je pred nedavnim začel poskusno oddajati nov zasebni radio, ki nosi ime »Radio popolare Gorizia« (Ljudski radio Gorica). Nova radijska postaja ima vsak dan tudi pol ure slovenskega programa, in sicer od 19.30 do 20. ure.

Beneška Slovenija

IZŠEL JE LIST "DOM"

Izšla je nova številka lista *Dom*, ki so ga do nedavnega izdajali beneško-slovenski duhovniki, od konca lanskega leta dalje pa ga izdaja in ureja uredniški odbor, sestavljen iz zavednih beneških duhovnikov ter nekaterih domačih slovenskih izobražencev krščanskega naziranja. V prvi številki, ki jo je za lanske Vse svete uredil nov uredniški odbor, je rečeno, da bodo list skušali izdajati mesečno.

Zadnja številka »Doma« je izšla ob začetku letošnjega leta in je iz vsebine vidno, da je dobil poleg starih sodelavcev tudi nove moči, ki so list vsebinsko popestrile. Na prvi strani najdemo daljš članek, posvečen 100-letnici ustanovitve učiteljskega v Špetru Slovenov. Opozarjamo na prispevek, na drugi strani, ki govori o cerkveni ureditvi Nadiških dolin, poseben članek pa se ukvarja z značilno kulturno podobo bene-

škkih vasi, ki zaradi obnavljanja starih hiš, zlasti še po zadnjih potresih, nezadržno izginja. V narodopisnem pogledu je zanimiv članek na tretji strani, ki govori o pustnih običajih v Benečiji.

Poročilo prehaja nato na probleme v zvezi s popotresno obnovo. Furlanski duhovniki so kritični do tistih, ki hočejo, da bi vasi obnovili brez vsakega lastnega obraza, ugotavljajo tudi, da denar, ki je bil deljen tem krajem, ni prišel do ljudi. Obnovo ovirajo nadalje zapleteni zakoni, občinske oblasti pa zavlačujejo z gradbenimi dovoljenji. Posebna točka sklepnega poročila je namenjena kulturi. Duhovniki zahtevajo ustanovitev furlanske univerze, v šolah in uradih pa naj bi začeli uporabljati tudi furlanski, nemški in slovenski jezik.

Sklepno poročilo zborovanja furlanskih duhovnikov v Ogleju se je torej dotaknilo tudi jezikovnih vprašanj v Furlaniji, kar je še posebej važno za beneške Slovence, ki prav v zadnjem času bijejo odločen boj za priznanje najosnovnejših narodnih pravic.

Prešernova proslava v Gabrjah

V Gabrjah je bila v petek, 10.t.m., v prostorih osnovne šole, ki že nekaj let ne služi več svojemu namenu, Prešernova proslava, ki jo je organiziralo domače prosvetno društvo »Skala«. Vid Primožič, predsednik PD »Skala«, je v priložnostni besedi spregovoril o pomenu slovenskega kulturnega praznika, pri čemer je posegel v zgodovinski razvoj dogodkov in spomnil na sedanji trenutek v življenju slovenske manjšine v Italiji.

Kot gostje iz matične domovine so na proslavo prišli pevci moškega zbora iz Mirna pod vodstvom pevovodje Anteka Klančiča. Uvod v njihov nastop so pomenile besede Antona Budina, predsednika mirenškega zbora, ki je Gabrce najprej izrazil svoje zadovoljstvo, da ponovno prihaja do kulturnega sodelovanja med obema krajevoma (bil je namreč to prvi nastop mirenškega zbora v Gabrjah). Spomnil je zatem na živahno kulturno-prosvetno delovanje v

V našem listu smo že zapisali mnenje, da je povsem upravičena zahteva Benečanov, ki želijo vsaj nekaj ur slovenskega pouka v šolah. Ta zahteva je po našem povsem v skladu s sodobnimi pedagoškimi načeli, saj naravna pot širjenja kulturnega obzorja poteka najprej iz poznavanja domačega okolja, ki pa je nepopolno, če ne upošteva domače, to je slovenske jezikovne stvarnosti. Zato je v interesu videmskih šolskih oblasti, da čimprej dovolijo pouk slovenskega jezika v beneško-slovenskih šolah.

O zborovanju furlanskih duhovnikov obširno poroča videmski nadškofijski list »La Vita Cattolica« s komentarjem semeniškega profesorja v Vidmu, beneškega Slovenca Marina Qualizza. Sklepno poročilo zborovanja je list objavil v italijanščini, furlanščini in v beneško-slovenskem narečju. To dejstvo potrjuje mnenje, da je videmski nadškofijski tednik v zadnjem obdobju pokazal večjo občutljivost za jezikovna vprašanja v Furlaniji in s tem seveda tudi za zahteve beneških Slovencev.

Mirnu v letih po prvi svetovni vojni do razpusta slovenskih društev s strani fašistične oblasti.

Veliko popularnost si je takrat pridobila dramska skupina, ki je naštudirala vrsto iger, v njej pa so sodelovali tudi igralci z Gabrij (tedaj pod mirensko občino znane kot Gabrije pri Mirnu). V letu 1924 je skupina nastopala z »Miklovo Zalo«, ki jo je igrala Olga Černic iz Gabrij, nosilec Mirkove vloge pa je bil A. Budin. Fašistična oblast ni mogla mirno prenesti uspeha igre; po eni od predstav v dvorani »Pri Marmolju« v Mirnu je »Mirka« prišla na mostu čez Vipavo (ostali igralci so se pravočasno razbežali), pri čemer so ga s sunkom revolverja podrli na tla in ga nato odvedli v vaški zapor, od koder pa so ga že naslednji dan na številne proteste domačinov izpustili.

Po teh zanimivih pričevanjih predsednika zbora so pevci iz Mirna zapeli štiri pesmi. Recitatorska skupina Mladinskega centra iz Gorice je podala zborna recitacijo Župančičeve »Dume«; predstavnic skupine je povedala, da bodo z »Dumo« sodelovali tudi na drugih proslavah, s čimer želijo počastiti stolenico Župančičevega rojstva. Mala Svetlana Primožič je zatem ljubko recitala pesem »Otroci pesniku Prešernu«, nakar je na oder še enkrat stopil moški zbor iz Mirna in za zaključek proslave zapel štiri pesmi. Z napovedovanjem je pri proslavi sodelovala še Milena Mozetič, domačinka iz Gabrij. Mirenski pevci pa so zapeli tudi v prijazni slovenski gostilni »Rubijski grad« v Rubijah, kjer so se ustavili tako pred proslavo kakor tudi na povratku domov.

—o—

VLADNA KRIZA SE DALEČ OD RESITVE
(nadaljevanje s 1. strani)

predvsem problem, kako naj preidejo od same kritike h konkretnemu delu in uresničijo tisto, kar so obetali: rešitev vseh največjih gospodarskih in socialnih problemov po receptih, ki jih imajo že pripravljene. Zaenkrat so optimisti. Sicer pa se bo videlo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Mladika« o Župančiču in Piščancu

Prva letošnja številka Mladike — naj omenimo, da je začela s tem 22. leto svojega izhajanja — se začne z uredniškim člankom »Biseri in plamen« (Ob Župančičevi stoletnici), v katerem je rečeno med drugim: »Župančič nas je dobesedno zasul z malimi in velikimi biseri. Ni ga občutja, ki je domače človeškemu srcu, da ga ne bi bil pretil v pesem, največkrat v vrhunskem blesku besede in prisodob. V slovenščini, ki je izšla kot iz brusilnice diamantov, je zapel o nešteti odtenkih človeškega veselja, žalosti, hrepenenja, pa o najrazličnejših dogodkih, ki jih srečuje človek, posebej še slovenski, na svoji življenjski poti od rojstva do smrti. Vse barve narave, vsi vonji letnih časov, vsi vzgibi srca so dobili pesniško upodobitev v zbirkah, kjer lahko bralec — kaj je bolj naravnega! — sreča samega sebe, ljub spomin, bolečo misel, iskrico radosti... Kot skupnosti nam je Župančičeva poezija dala novega bogastva, ki ima mimo dimenzij človečnosti in duhovnosti tudi energetsko vrednost v prizadevanjih malega naroda za ohranitev in uveljavitev. Krepitev ponosa, žilavosti in vere v suvereno bodočnost je vsakemu neenakopravnemu narodu vedno dotekala iz edinega vira, ki ga krojilec njegove usode ni mogel do konca obvladati: iz kulture«.

Uredniški je tudi članek, ki predstavlja dnevnik rajnega kaplana Lada Piščanca, ohranjen v šestih šolskih zvezkih in ki je prišel šele pred kratkim na dan; Mladika začne z njegovim objavljanim. Članek, ki dokazuje, da ga je napisalo močno kulturno pero, pravi med drugim: »Dnevnik mladega fanta, ki se mu dnevi v glavnem odvijajo med domom in zavodom, po svojem dogajanju ne more biti senzacionalen, še manj v dnevih po Bazovici, ko je vse slovensko življenje v Primorju zamrlo. Trenutki v družinskem in še posebej zavodskem življenju, stiki s sošolci in s predstojniki, izleti,

glasba, planine: to je zunanja vsebina tega dnevnika. A če takšnemu dnevniku manjka faktografske vrednosti, je lahko dragocen po svoji duhovni vsebini. In takšen je dnevnik Lada Piščanca, ko se na teh straneh že kot gimnazijec zanosno odpira življenju, kulturi, Bogu. V dnevniku so tudi mesta, ko je senzacionalna ost duhovna, seveda za človeka, ki je za duhovno zainteresiran.«

Pod naslovom »V zelenih daljavah božje bodočnosti« sledi nato prvi kos dnevnika, ki se bo nadaljeval z večjimi in manjšimi presledki vse do njegove tragične smrti 3. februarja 1944, ko je postal, po vsem sodeč nedolžen, žrtev tragične zmote pri presoji krivde za nemški napad na partijsko šolo in za pobitje 47 mladih partijskih kurzistov v Cerknem.

Irena Žerjal je prispevala pesem »Kaskader z jabolkom«, manjka pa v tej številki pripovedna proza. Dokumentarnega značaja sta zapi-

sa »Tretja slovenska škofija« in »Izjava Društva slovenskih izobražencev«. Bruna Pertot je prispevala za rubriko »Za žene in dekleta« zanimiv članek o zgodovini krompirja, nepodpisani pa je članek »Za versko prenovo na Tržaškem«. Martin Jevnikar piše o nekdanji reviji »Razgledi«, v kateri sta začela svoje literarno pot Boris Pahor in Alojz Rebula, v prevodu pa je objavljen Pahorjev članek iz »Corriere della Sera« »Osimski sporazum in slovenska kultura«. I. J. piše v rubriki »Pod črto« o usodi, t.j. ogroženosti »Literarnih vaj«. Ivo Jevnikar nadaljuje s svojimi aktualnimi zapisi v rubriki »Drobci iz manjšinskega sveta«, o problematiki narodnih manjšin. Martin Jevnikar pa nadaljuje razpravo »Zamejska in zdomska literatura«, v kateri piše tokrat o novi pesniški zbirki Irene Žerjal. Na koncu najdemo ocene in satiričnega »Čuka na Obelisku«, ki je tokrat kratko, a ostro zaskoval. Naj omenimo še pisma uredništvu, od katerih pa žal spet ni nobeno podpisano — ta strahopetnost slovenskih ljudi je nekaj čudnega — in rubriko »Za smeh«. Škoda, da se Mladika še vedno oklepa koncepta zgolj prosvetne oziroma kulturne revije in se izogiblje širše družbene, zlasti socialne, gospodarske in nujno tudi politične problematike, če smo Slovenci zares tudi političen narod in ne samo literarna srenja.

Ni lahko pisati detektivskih romanov

13. t.m. je obhajal svoj 75. rojstni dan sloviti avtor policijskih romanov v francoščini Georges Simenon. Po rodu je Valonec, torej Belgijec in ne Francoz, živi pa v Švici, v osamljeni vili v bližini Lausanne. Toda težišče njegove literarne dejavnosti je vendarle Francija, ne samo zaradi jezika in založb, ki izdajajo njegova dela, ampak tudi zato, ker je postavil tja in posebno v njeno osrčje, v Pariz, največ svojih detektivskih zgodb. To je zlasti okolje, v katerem deluje njegov znameniti komisar Maigret, ki je takorekoč vsem znan s filmskega platna in s televizije.

Simenon je napisal okrog 400 detektivskih oziroma kriminalnih romanov, kot jim tudi pravimo, ker so pač nosilci dogajanja v njih tako

detektivski kot kriminalni. Okrog 80 teh del ima za glavnega junaka komisarja Maigreta, toda zdaj je končal z njim, pravi Simenon, ker se ga je že kar naveličal. Zares so tudi mnogi bralci in gledavci že nekoliko siti tega flegmatičnega možakarja z večno pipo, ki vpliva bolj kot upokojenec kakor pa kot policist. Vsekakor je treba priznati, da je bil tip tega Maigreta vsaj v začetku bravcem po vsej Evropi všeč kot na-

(Dalje na 8. strani)

—o—

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV
v Trstu

vabi na

VEČER KRATKIH FILMOV
MARJANA JEVIKARJA

v ponedeljek, 20. februarja, ob 20.15 v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3.

—o—

RADIJSKA RAZSTAVA RISB SLOVENSkih
ŠOLARJEV

V prostorih deželnega sedeža RAI (radijska palača), z vstopom iz ulice Giustiniano 4, je bila urejena razstava otroških risb, v zvezi z oddajami za šole s slovenskim učnim jezikom v letu 1977.

Odprtje razstave, h kateri je javnost vljudno vabljen, bo danes, v četrtek, 16. februarja ob 18. uri.

Razstava bo nato odprta za javnost po naslednjem urniku: 10.00 - 12.00 in 15.00 - 18.00 vsak delavnik do sobote 25. februarja.

—o—

POPRAVEK

V kratki novici v naši zadnji številkki o obisku dveh predstavnikov dunajske skupine *Neue Mitte* v Trstu je tiskarski škrat spremenil ime enega izmed njiju. Njegovo ime se pravilno glasi Herbert Giller in ne Gilles.

Naproseni smo bili tudi, da objavimo, da je revija omenjene skupine, »Integral«, naprodaj v časopisnem kiosku na Trgu Oberdan po ceni 1000 lir.

»Cerkev v sedanjem svetu« o katehumenatu

Pred seboj imamo prvo dvojno letošnjo številko revije »Cerkev v sedanjem svetu«, ki jo izdajajo slovenske škofije. Številka je posvečena temi »Parlamentarni katehumenat«. O tem piše vrsta po večini javnosti že znanih sodelavcev e revije: Albert Metlikovec, Anton Smerkolj, Janko Bohak, Vinko Škafar, Jože Benedetič, Renato Podbersič in Lojze Bratina. Problemi, ki jih obravnavajo v zvezi z omenjeno temo, so zanimivi ne le za duhovnike, katerim je revija predvsem namenjena kot pripomoček pri njihovem delovanju, ampak tudi za laike, katerim je ta problematika blizu in ki čutijo s Cerkvijo. Tako piše Metlikovec o »kvalitativnem zasuku v pastoralnem prizadevanju«, Smerkolj obravnava »vodilne misli Reda uvajanja odraslih v krščanstvo«, pa tudi »rojevanje slovenskega obrednika za uvajanje odraslih v krščanstvo«, Bohak razpravlja o temi »Katere premike v naši pastoralni predstavljajo perma-

nentni katehumenat?«, Škafar pa o »župniji in permanentnem katehumenatu«. Benedetič je prispeval razmišljanja »Delo s starši kot priložnost za uvajanje permanentnega katehumenata«. Podbersič pa piše o »delu z zaročenci in zakonci v luči katehumenata«. Vse te teme so aktualne, vse so široke in se dotaknejo marsičesa, vendar pa nekaterih pogrešamo, npr. kako gleda duhovnik na vprašanje katehumenata v okolju, ki je ne le odtujeno, ampak tudi sovražno krščanstvu. Kako se približati oziroma se spet približati ljudem, ki so se že močno, če ne povsem odtujili krščanstvu, delno pod vplivom lastnega prepričanja, še bolj pa pod pritiskom okolice? Ta vprašanja so gotovo danes zelo aktualna.

Ob branju teh člankov oziroma razmišljanj se porodi v človeku tudi nekaj kritičnih pripomb. Ena izmed teh bi bila, da je opaziti pri

(Dalje na 8. strani)

PROSTOR MLADIH

S pravne fakultete v Trstu

Tako kot že prej na drugih fakultetah, tržaške univerze smo tudi slovenski študentje prava v preteklem akademskem letu začeli misliti o tem, da bi se organizirali in skušali razviti svojo dejavnost na tej fakulteti. Sklicali smo zato širši sestanek slovenskih študentov pravne fakultete, ki je bil 3. marca lanskega leta. Na srečanje smo povabili tudi slovenske študente političnih ved, ki pa se na žalost niso odzvali vabilu. Studentje prava, ki smo bili prisotni, smo soglasno odobrili predlog o delovanju, tako da je temu srečanju sledilo še več drugih. Naj povem, da smo se v letošnjem akademskem letu sestali dvakrat. Dali smo si naziv »Kolektiv slovenskih študentov pravne fakultete« in izdelali okvirni program, ki bi ga lahko strnili takole: na fakulteti naj bi se upoštevalo dejstvo, da so tu vpisani tudi študenti, ki pripadajo slovenski narodni skupnosti, ki je del prebivalstva dežele Furlanije Jul. krajine. Zato bi se lahko v okviru vsakoletnih in interdisciplinarnih seminarjev ki jih prireja Institut za notranje javno pravo, govorila o manjšinski zaščiti v luči osimskih sporazumov. Ta tema je gotovo še vedno aktualna, predlagali pa smo jo že lani, v času, ko sta si Italija in Jugoslavija izmenjali ratifikacijski listini, tako da je osimski sporazum postal polnomočen. Ta predlog je naša pred-

Novice

Samo v eni noči je v Franciji zaradi požarov na znanstvene raziskave v vesolju se je sovjnimi osem otrok. Do največje nesreče je prišlo v Lemsu, kjer je zaradi slabega delovanja peči zgorelo neko revno stanovanje. V plamenih so izgubili življenje vsi člani družine, mati, šest otrok v starosti od pet do 17 let ter dva sorodnika. Do drugega požara je prišlo v predmestju Pariza, kjer sta zgorela dva otroka. To se da gaja revnim v slabih stanovanjih brez centralne kurjave.

—o—

Krožijo vesti o neuspehu beograjske konference o preverjanju izpolnjevanja sklepov helsinške konference, ker da Sovjeti ne pristanejo na njene zaključke — seveda glede človeških pravic.

—o—

Na zasedanju podkomisije Združenih narodov za znanstvene raziskave v vesolju se je sovjetski delegat akademik Fedorov uprl predlogu japonskega, italijanskega, belgijskega in kanadskega zastopnika, naj bi sestavili posebno komisijo, ki naj bi skrbelo za preprečitev nezdov s sateliti. Fedorov pa je tudi izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena plačati Kanadi odškodnino za stroške, ki jih je imela ob padcu sovjetskega satelita Cosmosa 954 na kanadsko ozemlje.

stavnica prebrala na fakultetni konferenci, ki je bila 3. in 4. maja lani.

Zanimivo je, da je takrat naša predstavnic prvica na tej fakulteti javno spregovorila v slovenskem jeziku. Konferenco je organiziral fakultetni svet s pomočjo italijanskega študentskega kolektiva. Na naš predlog je odgovoril prof. Bartole, ki je do letos predaval ustavno in deželno pravo na tej fakulteti. Zagotovil nam je, da bo našo zahtevo upošteval in da bi bil tak seminar nedvomno zanimiv. Žal pa do tega ni prišlo, ker je prof. Bartole zapustil tržaško univerzo, drugi profesorji pa se očitno ne zanimajo za ta predlog.

Kolektiv ima v mislih tudi ciklus predavanj o zakonu za globalno zaščito slovenske narodne skupnosti v Italiji. O tem naj bi spregovorili zlasti člani komisije za pravico globalnega zakona, ki so prav letos začeli z delom. Ta predavanja bi bila namenjena tudi italijanskim kolegom, ki bi se morda tako bolje seznanili s problematiko naše manjšine.

Pomembna točka je tudi povezava z društvom Pravniki, ki združuje slovenske pravnike iz Trsta in Gorice. Stike smo navezali predvsem s predsednikom tega društva dr. Franetom Tončičem, z večino članov pa smo se sestali maja lanskega leta.

V svoj program smo tudi vključili navezavo stikov z matično domovino, predvsem z ljubljansko pravno fakulteto. Bežne stike smo imeli tudi z Zvezo društev pravnikov SRS ob obiski odposlanstva te zveze pri društvu Pravniki v Trstu, in sicer 25. junija 1977. Važno je tudi, da se tako slovenski kot italijanski študentje prava seznanijo z jugoslovanskim samoupravnim siste-

mom, predvsem zaradi predvidene industrijske proste cone v okviru osimskih sporazumov. Kolektiv namerava pripraviti vrsto predavanj na to temo tudi v italijanskem jeziku. Za jugoslovanski samoupravni sistem se zadnje čase zanima na naši fakulteti Institut za delavno pravo, zato bi morda to lahko organizirali pod njegovim pokroviteljstvom.

Naš kolektiv predlaga nadalje ustanovitev stolice za manjšinsko pravo na tržaški pravni fakulteti, kar je nedvomno nujno za obmejno mesto, kakršno je Trst. Ta predlog bo sicer težko uresničljiv zaradi nezanimanja ali celo nerazpoložljivosti do manjšinske problematike, ki vlada na tej fakulteti. Prav gotovo pa bi bilo prav, da bi na fakulteti bila predavanja o slovenskem jeziku, prav zaradi že omenjene vloge, ki bi jo moral imeti Trst.

Kolektiv je z obžalovanjem vzel na znanje sklep fakultetnega sveta, ki je z letošnjim akademskim letom ukinil stolicu za deželno pravo. Ta predmet je bil za nas velikega pomena, ker je bil eden redkih, kjer so bili Slovenci sploh kdaj omenjeni. Poleg tega je brez dvoma nujno, da se študenti prava seznanjajo z ureditvijo dežel, ki je predvidena v italijanski ustavi.

Naj kot zanimivost še povemo, da se je število slovenskih študentov prava na tržaški univerzi v zadnjih letih precej zvišalo. Lani je bilo vseh vpisanih približno dvajset, v letošnjem akademskem letu pa jih je preko 30.

Zavedamo se, da kolektiv v enem letu delovanja ni izvedel vsega, kar si je za to leto načrtoval. V bodoče pa bomo najprej skušali izvesti to, kar je najnujnejše in najbolj aktualno. Takšen je brez dvoma niz predavanj o globalni zaščiti slovenske narodnostne skupnosti in povezava s pravno fakulteto v Ljubljani ter z društvu pravniki iz Slovenije.

Studentka

Sestanek mladih o univerzitetnih problemih

V petek, 10. februarja, je bilo na sedežu Slovenske skupnosti v Trstu napovedano srečanje o problemih univerze in o povezovanju slovenskih akademikov. Priredila sta ga Mladinska komisija iz Trsta in Mladinska sekcija Slovenske skupnosti iz Gorice, udeležili pa so se ga študentje različnih fakultet in višjih šol ter nekateri univerzitetni docenti.

V imenu prirediteljev je pozdravil navzoče Ivo Jevnikar, ki je poudaril, da je namen večera v tem, da si izmenjajo informacije in mnenja o splošni problematiki univerze kot tudi o prisotnosti in delovanju slovenskih slušateljev po raznih fakultetah.

Uvodne besede o splošnih težnjah za reformo italijanskih univerz v smeri večje demokratizacije in večje učinkovitosti je podal prof. Aleš Lokar. Sledila je diskusija, v katero so posegli številni prisotni. Med drugim je bila omenjena problematika študentov-delavcev, problem nove univerze v Vidmu, potenciranja tržaške univerze (npr. problem vloge in lokacije »raziskovalnega področja«, mesto slovenščine na Šoli za pre-

vajalce in tolmače) in omenjeni so bili tudi predlogi za približanje tržaške univerze manjšinski stvarnosti.

Zanimiva posega sta prikazala položaj študentov, ki so člani italijanske manjšine v Jugoslaviji in ki študirajo v Trstu (okoli 20 oseb), ter zamejskih študentov, ki študirajo v Ljubljani.

Razgovor se je potem usmeril na položaj po posameznih tržaških fakultetah in na prizadevanja za povezovanje slovenskih akademikov, ki so občutena, a še ne dovolj razjasnjena in odločna. Niso bili sicer prisotni študenti z vseh fakultet, kljub temu se je zvrstilo kar sedem diskusijskih prispevkov o sedmih tržaških fakultetah.

Informacij in gradiva je bilo torej na pretek, večina udeležencev pa je bila mnenja, da je bilo premalo časa za debato in predloge za bodočnost. Zato je bilo sklenjeno, da naj v kratkem sledi še eno podobno srečanje, ki naj bi upoštevalo vse, kar je že bilo izrečeno, opravilo pa naj bi še nadaljnji korak za pozivitev zanimanja za to problematiko.

S TRŽAŠKEGA

ŠKOF BELLOMI V DSI

V ponedeljek, 13. februarja je bilo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu srečanje s tržaškim škofom Bellomijem. V nagovoru je obrazložil pomembnost škofijskega zasedanja o evangeliju in človeškem napredku. Številno občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo globokemu, kulturno bogatemu in živo podanemu govoru. Izredne pomembnosti pa je bilo tudi družabno srečanje in prva izmenjava misli o položaju slovenskih vernikov in odnosih z italijanskim delom cerkvenega občestva.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV V ITALIJI

vabi na 6. redni občni zbor, ki bo v četrtek, 23. februarja t.l., ob 15.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Frančiška 20, II. nadstr. Na dnevnem redu je poročilo o delovanju društva, obračun za leto 1977 in proračun za leto 1978, sprememba pravil, poročilo nadzornega odbora, volitve novega odbora in razno. Ako ob napovedani uri ne bo navzoče zadostno število članov, potrebno za sklepčnost, se bo začel občni zbor v smislu čl. 17 društvenih pravil pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih člani, ki so zadržani, lahko pooblastijo drugega člana, da zanje glasuje.

—o—

SLOVENSKI KLUB v sodelovanju s STALNIM SLOVENSKIM GLEDALIŠČEM priredi v ul. sv. Frančiška 20/II 21. februarja ob 20.30

TORKOV VEČER

MAKEDONSKI KULTURNI UTRIP

Književnik *Kole Časula*, eden najuglednejših makedonskih ustvarjalcev, bo predstavil današnja kulturno prizadevanja in probleme svojega naroda.

Vznemirljivo srečanje bo dopolnjevala predpremijska izvedba odlomkov njegove drame »Vrtinec«, ki jo za SSG pripravlja režiser *Ljubiša Georgievski*.

Ni lahko pisati detektivskih romanov

(Nadaljevanje s 6. strani)

sprotje brutalnim detektivom v tipičnih ameriških detektivskih romanih, vendar pa se bralke počasi naveliča tudi miroljubnega, intelektualnega detektiva reševalca ugank in copatarja, kajti Simenon je najbolj zadovoljen, kadar se lahko vrne k svoji ženi in v miru pije kavo v njeni čisti kuhinji ter pokadi svojo obredno pipo tobaka. To je pravzaprav glavna hiba Simenonovih detektivskih romanov: v njih je premalo akcije in preveč sociologije, premalo tveganja in preveč običajnega kriminala, s katerim so zagateni policijski komisariati in sodišča v Franciji in drugod po Evropi.

Simenon z ljubeznijo opisuje Paoiz in tudi še kako drugo francosko mesto ali provinco, toda v njegovih romanih manjkata tisto nape-to vzdušje in slikovito ozadje, ki ju najdemo npr. v Wallaceovih detektivskih romanih iz Londona v času med obema svetovnima vojnama in v večini ameriških detektivskih romanov, manjkajo mednarodna širina prostora, brezobzirno tveganje, boj na življenje in smrt zlasti pa nepredvideno. V Simenonovih romanih je

Seminar za italijanske šolnike v Istri

V Trstu so priredili 13. seminar za kulturno, jezikovno in didaktično izpopolnjevanje za 40 italijanskih šolnikov iz Istre in Reke. Tečaj sta organizirali Ljudska univerza v Trstu in Združenje Italijano Istre in Reke. Istočasno pa se je odvijal tudi tečaj za 25 profesorjev matematike in naravoslovja. V nagovoru ob odprtju seminarja je predsednik ljudske univerze v Trstu Rosi Sabatini povedal, da bo v okviru šolske reforme v Jugoslaviji zraslo v Istri nadalj-

njih pet šolskih centrov za italijanske dijake.

—o—

Novi vladni komisar Marrosu je včeraj obiskal dolinsko občino, kjer sta ga pozdravila župan Švab in njegov namestnik Pečenik. Po krajšem informativnem razgovoru je prefek Marrosu med drugim obiskal tudi gledališče »France Prešeren«, v katerem so otroci ravno veselo spremljali predstavo Stalnega slovenskega gledališča »Vitez na obisku«.

Med upokojenci v Trstu je zavlada velika zaskrbljenost, ker še niso dobili izplačanih pokojnin, zlasti invalidnin. Obljubljajo, da bodo z izplačili začeli v prihodnjih dneh. Enotna zveza tržaških upokojencev zahteva pojasnila, zakaj je nastal ta položaj, in opozarja, da imajo upokojenci v pokojnini edini vir dohodkov, ki jih potrebujejo za življenje.

Od srede dalje je cestnina na avtocesti Trst - Videm - Benetke dražja. Iz Trsta do Benetk je treba za srednji avtomobil plačati 1.400 lir in sicer 350 lir več kot prej. Od Trsta do Vidma pa je treba plačati 600 lir, medtem ko je bila prejšnja tarifa 400 lir. Na vseh odsekih avtoceste so se namreč tarife zvišale od 20 do 50 odstotkov.

Razširile so se govorice, da je v načrtu gradnja posebne »slovenske cerkve« v Trstu, delno z denarjem, ki je bil iztržen s prodajo bivše »slovenske hiše« v Rimu v Via dei Colli. Potrebno pa je stvar premisliti, da se ne zapremo Slovenci v verskem pogledu v geto in se damo izključiti iz vseh drugih tržaških cerkva, pod izgovorom, da imamo »svojo« cerkev.

—o—

»Cerkev v sedanjem svetu«

(nadaljevanje s 6. strani)

nekaterih avtorjih neko strumno integralnost, ki nekako ne gre v sklad z ljubeznijo. Tako npr. nekdo postavlja za vzgled italijanskega duhovnika don Angela Mazzolenija, češ da so on in njegovi kolegi duhovniki v neki rimski župniji določili, da ne more biti noben otrok krščen, če starši niso prej prihajali h katehezi zanje. Menimo, da bi bilo to pretirano zahtevati od slovenskih staršev, zlasti v današnjih razmerah, in da se krsta ne bi smelo obravnavati kot sredstva za neko versko izsiljevanje. Sploh bi zahtevala stališča nekaterih avtorjev širšo razpravo in polemično osvetlitev problemov.

Druga pripomba se nanaša na neprijetno in nepraktično navado te revije, da so podpisani avtorji na koncu, namesto na čelu svojih člankov, kot v drugih revijah.

Posebno pozornost pa zaslužita v tej številki tudi članek Štefana Steinerja »Odrešilni feniks religije?« in članek Jožeta Topolovca »Kisli kristjani«.

Mali oglasi

PO ZELO znižani ceni oddamo 12 dvajsetkilskih posod surove nafte.

Naslov na upravi Novega lista.

zdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

NOTA ITALIJANSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA O NEPREMIČNINAH V BIVŠI CONI »B«

Italijanski zunanji minister je objavil noto, ki zanima bivše prebivalstvo nekdanje cone »B« Svobodnega tržaškega ozemlja. Minister opozarja, da italijanski državljani lahko zaprosijo — v smislu člena št. 4 italijansko - jugoslovanskega sporazuma v Osimu — da bi ponovno prosto razpolagali s svojimi nepremičninami v bivši coni »B«, katere so zaupali v upravo sorodnikom ali svojcem. Prošnje je treba vložiti pred 31. marcem 1978. Morebitne informacije in pojasnila je moč dobiti na prefekturah, v tujini pa na italijanskih veleposlaništvih in konzulatih.

SOCIOLOGI PA TAKI

V sredo so v Trentu ponovno odprli fakulteto za sociologijo, ki so jo zaprli prejšnji teden, da bi odpravili posledice nekajdnevne zasedbe manjše skupine študentov. Zaradi njihovega pustošenja prostori niso bil več uporabni. Študentje so povzročili škodo z napisi po zidovih, še bolj pa zaradi poškodovanja opreme in aparatur. Zasedba se je končala z nastopom policije, ki je pri tem aretrala 20-letnega študenta iz Genove pod sumom, da si je prilastil nekaj predmetov v prostorih fakultete. Sodniki so obtoženca oprostili.

preveč racionalizma, bi lahko rekli, in premalo pustolovstva.

Ob tem naj omenimo, da Slovenci še vedno nimamo detektivskega romana, medtem ko si ga zdaj ustvarjajo Nemci, Švedi, Finci, Italijani, Španci in še razni drugi evropski narodi. V Italiji so nastali prvi detektivski romani že v času med obema svetovnima vojnama, vendar pa pod fašizmom ni bilo ugodno ozračje za tovrstno literaturo, ker so se morali avtorji držati določenih pravil, ki so ovirala njihovo fantazijo. Kot vsaka resnična literatura, zahteva tudi detektivski roman popolno svobodo pisanja, čeprav se zdi literarno oziroma umetniško nezahteven, a le po mnenju tistih, ki ne berejo takih romanov. V resnici je zelo težko napisati dober detektivski roman, ker zahteva ne le bogato fantazijo in dokumentarnost glede okolja in metod, ampak tudi odlično pripovedno tehniko, ravno to pa je šibka stran mnogih evropskih avtorjev in posebno slovenskih, ki se vse preveč spuščajo v psihologiziranje in dolgovozno opise, ne znajo pa jedrnato opisati akcij, to je, dogajanja in bliskovitih refleksov.